

Asia C-412/20 PPU

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

3.9.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

3.9.2020

Eurooppalainen pidätysmääräys, jonka kohteena on

P

Muu osapuoli:

Openbaar Ministerie

RECHTBANK AMSTERDAM

**INTERNATIONALE RECHTSHULPKAMER (kansainvälisen oikeusavun
jaosto)**

[--]

Julistamispäivä: 3.9.2020

VÄLIPÄÄTÖS

vaatimuksesta, jonka virallinen syyttäjä on esittänyt tässä tuomioistuimessa luovuttamisesta annetun lain (Overleveringswet, jäljempänä OLW) 23 §:n perusteella. Vaatimus on päivätty 23.6.2020, ja se koskee mm. eurooppalaisen pidätysmääräyksen käsiteltäväksi ottamista.

Kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antoi 26.5.2020 Circuit Court in Sieradz (Puola), ja se koskee seuraavan henkilön pidättämistä ja luovuttamista:

P,

syntynyt ***, syntymäpaikka ***,

***,

***,

jäljempänä luovutettavaksi pyydetty henkilö.

1. Asian käsittelyn vaiheet

Ennen istuntoa rechtbank pyysi luovutettavaksi pyydetyn henkilön asianajajaa T. E. Korffia (asianajaja, Amsterdam) ja virallista syyttäjää, C.L.E McGivernia esittämään kirjalliset huomautuksena.

Luovutettavaksi pyydetyn henkilön asianajaja pyysi 17.8.2020 sähköpostitse rechtbankia keskeyttämään asian käsittelyn. Hän viittasi tämän tuomioistuimen 31.7.2020 antamaan päätökseen¹ ja pyysi sitä odottamaan Euroopan unionin tuomioistuimen vastauksia kyseisessä päätöksessä esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin. Virallinen syyttäjä ei 18.8.2020 lähettämässään sähköpostiviestissä vastustanut luovutettavaksi pyydetyn henkilön asianajajan esittämää asian käsittelyn keskeyttämistä koskevaa pyyntöä.

Rechtbank lähetti tämän jälkeen 18.8.2020 sähköpostitse luovutettavaksi pyydetyn henkilöön asianajajalle ja viralliselle syyttäjälle 18.8.2020 tekemänsä päätöksen.² Kyseisessä päätöksessä [alkup. s. 2] rechtbank selvitti, mitä seurauksia edellä mainitulla 31.7.2002 tehdyllä päätöksellä esitetyillä ennakkoratkaisukysymyksillä on luovuttamisasioissa, jotka koskevat Puolassa täytäntöönpanoa varten annettuja eurooppalaisia pidätysmääräyksiä.

Rechtbank ilmoitti 19.8.2020 luovutettavaksi pyydetyn henkilön asianajajalle ja viralliselle syyttäjälle, että 20.8.2020 pidettävässä istunnossa tultaisiin käsittelemään sitä, että käsiteltävässä asiassa tullaan mahdollisesti esittämään täydentävä ennakkoratkaisukysymys unionin tuomioistuimelle.

Virallisen syyttäjän vaatimusta käsiteltiin istunnossa 20.8.2020. Kuuleminen tapahtui syyttäjän läsnä ollessa. Luovutettavaksi pyydetyn henkilön lisäksi paikalla olivat hänen asianajajansa ja Puolan kielen tulkki.

Rechtbank pidensi määräaikaa, jonka kuluessa sen on OLW:n 22 §:n 1 momentin mukaan annettava ratkaisu, 30:lla päivällä, koska pidennys oli tarpeen pyydetystä luovutuksesta päättämiseksi.

¹ ECLI:NL:RBAMS:2020:3776.

² ECLI:NL:RBAMS:2020:4032.

2. Ennakkoratkaisupyyntö

2.1 Johdanto

1. Rechtbank Amsterdamin (Amsterdamin alioikeus) on tehtävä päätös Puolan tasavallan kansalaista koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.

2. Circuit Court in Sieradz (Puola) antoi 26.5.2020 eurooppalaisen pidätysmääräyksen joka koski henkilöön luovuttamista yhden vuoden pituisen vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Kyseisestä rangaistuksesta on eurooppalaisen pidätysmääräyksen mukaan suorittamatta vielä seitsemän kuukautta ja 26 päivää.

Luovutettavaksi pyydetty henkilö oli tuomittu neljästä laittomasta uhkauksesta ja yhdestä pahoinpitelystä, ja hän oli tehnyt nämä teot viiden vuoden kuluessa sen jälkeen, kun hän oli suorittanut vähintään kuuden kuukauden vapausrangaistuksen vastaavasta rikoksesta.

3. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen perustana on District Court in Wielúnin 18.7.2019 antama tuomio.

4. Rechtbank esitti 31.7.2020 tekemällään välipäätöksellä³ eräässä toisessa asiassa (C-354/20 PPU) unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä Puolan tuomareiden riippumattomuudesta muun muassa eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen yhteydessä. Edellä mainitussa välipäätöksessä esitetty ensimmäinen kysymys koskee erityisesti eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista. Välipäätöksen 3.1 kohdassa mainittuja unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä ja kansallisen oikeuden säännöksiä sovelletaan myös tässä asiassa.

2.2 Ennakkoratkaisukysymys [alkup. s. 3]

5. Käsiteltävä asia eroaa asiasta C-354/20 PPU siten, että nyt kyse on eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä, joka koskee luovutettavaksi pyydetylle henkilölle Puolassa määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa, ja eurooppalainen pidätysmääräys annettiin 26.5.2020, eli edellä mainitun välipäätöksen 3.2 kohdan 9 alakohdassa kuvatun kehityksen, mistä käy ilmi entisestään kasvava Puolan tuomioistuinlaitoksen riippumattomuuteen kohdistuva paine, jälkeen.

6. Rechtbank ottaa huomioon 31.7.2020 tehdyn välipäätöksen 3.2 kohdan 10 alakohdassa esitetyt päätelmät ja katsoo, että tuomioistuin, joka antoi nyt käsiteltävänä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen ja joka kuuluu Puolan yleisiin tuomioistuihin, ei täytä – eikä täyttänyt myöskään eurooppalaisen

³ ECLI:NL:RBAMS:2020:3776, asia C-354/20 PPU.

pidätysmääräyksen antamisajankohtana – tehokkaan oikeussuojan vaatimuksia, koska Puolan lainsäädännössä ei taata sen riippumattomuutta lainsäädäntö- ja/tai täytäntöönpanovallasta, eikä taattu myöskään eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisajankohtana.

7. Rechtbank totesi 31.7.2020 antamansa välipäätöksen 3.3 kohdan 12-16 alakohdassa, että sen näkemyksen mukaan tuomioistuimen, joka antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen, on täytettävä tehokkaan oikeussuojan vaatimukset; tämä edellyttää, että olemassa on sääntöjä, jotka suojaavat ulkopuoliselta painostukselta tai vaikutukselta, jotka voivat vaarantaa tuomioistuimen päätöksenteon riippumattomuuden niiden käsiteltävinä olevissa asioissa. Sen käsityksen mukaan merkitystä tässä yhteydessä ei ole sillä, koskeeko eurooppalainen pidätysmääräys syytetoimia vai, kuten käsiteltävässä asiassa, vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa. Se löytää vahvistusta näkemykselleen tuomiosta Openbaar ministerie (Brysselin syyttäjänviranomaisen), joka koskee vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten annettua eurooppalaista pidätysmääräystä ja jossa unionin tuomioistuin – tekemättä eroa näiden kahden perusteen välillä – toteaa seuraavaa:

“Asianomaisen henkilön suojelun toinen taso edellyttää erityisesti sitä, oikeusviranomaisen, jolla on kansallisen oikeuden mukaan toimivalta antaa eurooppalainen pidätysmääräys, valvoo erityisesti, että tällaisen määräyksen antamisedellytyksiä noudatetaan, ja puolueettomasti – ottamalla huomioon kaikki syyllisyyttä tukevat ja sitä vastaan puhuvat seikat *ilman vaaraa siitä, että [sen päätöksentekovaltaan] voitaisiin kohdistaa ulkopuolisia määräyksiä tai käskyjä esimerkiksi täytäntöönpanovallan taholta* – tutkii, onko pidätysmääräyksen antamista pidettävä oikeasuhteisena (ks. vastaavasti tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjänviranomaiset), C-508/18 ja C82/19 PPU, EU:C:2019:456, 71 ja 73 kohta)”⁴

8. Kysymystä siitä, onko täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen tällaisissa olosuhteissa kuitenkin pantava tällaisen tuomioistuimen antama eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön, ei ole aiemmin esitetty unionin tuomioistuimelle. Tuomioistuin ei ota kantaa siihen, onko tässä kyseessä ns. *acte clair*. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta ja niiden kauaskantoisten seurausten vuoksi, joita tähän kysymykseen annettavalla myöntävällä vastauksella olisi – tällainen vastaus merkitsisi tosiasialisesti Puolan kanssa tapahtuvien luovuttamisten keskeyttämistä siihen saakka, kunnes Puolan lainsäädännössä jälleen taataan pidätysmääräyksiä antavien tuomioistuinten riippumattomuus – tuomioistuin ei voi päättää eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta ennen kuin unionin tuomioistuin vastaa tähän kysymykseen.

⁴ Unionin tuomioistuimen 12.12.2019 antaman tuomion Openbaar Ministerie (Brysselin syyttäjänvirasto), C-627/19 PPU (ECLI:EU:C:2019:1079), 31 kohta (kursivointi tässä). Ks. myös 32 kohdan alku: ”– – syytetoimenpiteitä varten annettavan eurooppalaisen pidätysmääräyksen osalta – –.”

9. Tämän vuoksi rechtbank esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

Ovatko puitepäättös 2002/584/YOS, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta ja/tai Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan toinen kohta tosiasiallisesti esteenä sille, että täytäntöönpaneva oikeusviranomainen panee täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka on antanut tuomioistuin, kun tämä tuomioistuin ei täytä eikä myöskään enää eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisajankohtana täyttänyt tehokkaan oikeussuojan vaatimuksia, koska pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei taata tuomioistuimen riippumattomuutta eikä sitä taattu myöskään enää eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisajankohtana?

3. Kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskeva pyyntö

3.1 Rechtbank pyytää, että unionin tuomioistuin käsittelee tämän ennakkoratkaisupyynnön Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT) 267 artiklan neljännessä kohdassa ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklassa tarkoitetun kiireellisen menettelyn mukaisesti.

3.2 Ennakkoratkaisukysymys koskee SEUT:in kolmannen osan V osastossa tarkoitettua alaa. Luovutettavaksi pyydetty henkilö on tällä hetkellä vankilassa alankomaalaisen vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten, ja tämä vangitsemisjakso kestää 20.10.2020 saakka. Unionin tuomioistuin ei todennäköisesti ole kyseiseen ajankohtaan mennessä antanut vastausta ennakkoratkaisukysymykseen. Vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon päätyttyä luovutettavaksi pyydetyn henkilön vangitsemista jatketaan Oveleveringswetin nojalla odotettaessa rechtbankin ratkaisua luovutuspyynnöstä. Rechtbank ei voi tehdä kyseistä ratkaisua ennen kuin unionin tuomioistuin on vastannut ennakkoratkaisukysymykseen. Koska rechtbank ei voi ennakoida tätä vastausta, koska olemassa on merkittävä paon vaara, jota ei voida edellytyksiä asettamalla pienentää hyväksyttävälle tasolle, ja koska luovutettavaksi pyydetty henkilö on tuomittu Puolassa vakavista rikoksista, luovuttamismenettelyn perusteella tapahtuvan säilöönoton keskeyttäminen unionin tuomioistuimen vastausta odotettaessa ei tule kyseeseen. Unionin tuomioistuimen pikaisella vastauksella ennakkoratkaisukysymykseen on siten suora ja ratkaiseva vaikutus siihen, miten kauan luovutettavaksi pyydetty henkilö on säilöön otettuna luovuttamismenettelyä varten.

4. Loppupäätelmät

Istuntokäsittely on aloitettava uudelleen ennakkoratkaisupyynnön esittämiseksi Euroopan unionin tuomioistuimelle.

5. Päätös

Istuntokäsittely **aloitetaan uudelleen** ja sitä **lykätään** siihen saakka, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin antaa ratkaisunsa [**alkup. s. 5**]

PYYDETÄÄN Euroopan unionin tuomioistuinta antamaan vastaus seuraavaan kysymykseen:

Ovatko puitepäättös 2002/584/YOS, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta ja/tai Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan toinen kohta tosiasiallisesti esteenä sille, että täytäntöönpaneva oikeusviranomainen panee täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka on antanut tuomioistuin, kun tämä tuomioistuin ei täytä eikä myöskään enää eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisajankohtana täyttänyt tehokkaan oikeussuojan vaatimuksia, koska pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei taata tuomioistuimen riippumattomuutta, eikä sitä taattu myöskään enää eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisajankohtana?

[– –] [menettelyllisiä seikkoja [**alkup. s. 6**]

[– –] [allekirjoitus] [– –]